

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ 2016-2017

**«Το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας και σύγχρονες
προκλήσεις του σχεδιασμού στην Ελλάδα»**

Ευάγγελος Ασπρογέρακας
Δρ Πολεοδόμος – Χωροτάκτης
Μηχανικός ΕΜΠ,
v.aspro@uclmail.net

ΒΟΛΟΣ 2016

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ του ΧΩΡΟΥ

Ρύθμιση του χώρου με συνδυσμένες και συντονισμένες παρεμβάσεις που λαμβάνουν υπόψη διαφορετικές παραμέτρους του προβλήματος

Tikal, πόλη των Mayas

Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

και ως πολιτική διαδικασία, δεν αντιμετωπίζεται απ' όλους με τον ίδιο ενθουσιασμό ή έστω αποδοχή.

Αντίθετα, συχνά αντιμετωπίζεται με σκεπτικισμό ή και εχθρότητα...

Χωρική Διακυβέρνηση

«κυβέρνηση»

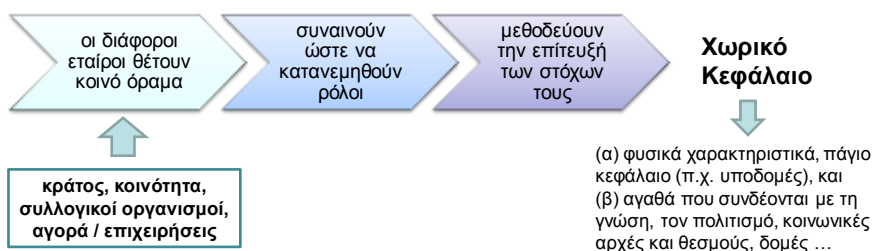
- εξουσία στο κράτος που κυριαρχεί,
- οργανώνεται μέσα από δημόσιους φορείς με συγκεκριμένη ιεραρχία
- λειτουργία με συγκεκριμένες γραφειοκρατικές διαδικασίες.

«διακυβέρνηση»

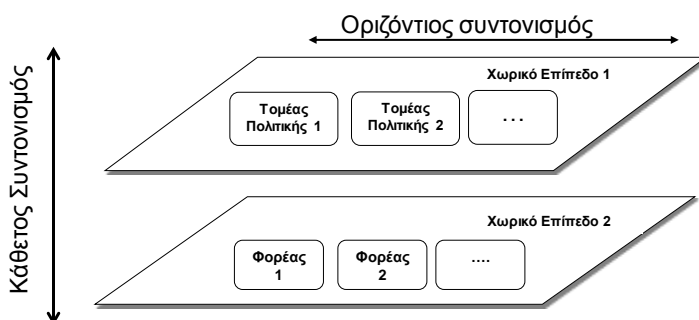
- Σύνθετες σχέσεις,
- «νέοι δρώντες» εκτός κυβέρνησης και εκτός συνολικά της πολιτικής σκηνής.
- Αλληλεπίδραση - συνεργασία.

Η χωρική ενότητα ως «συλλογικό όργανο»:

Χωρική Διακυβέρνηση

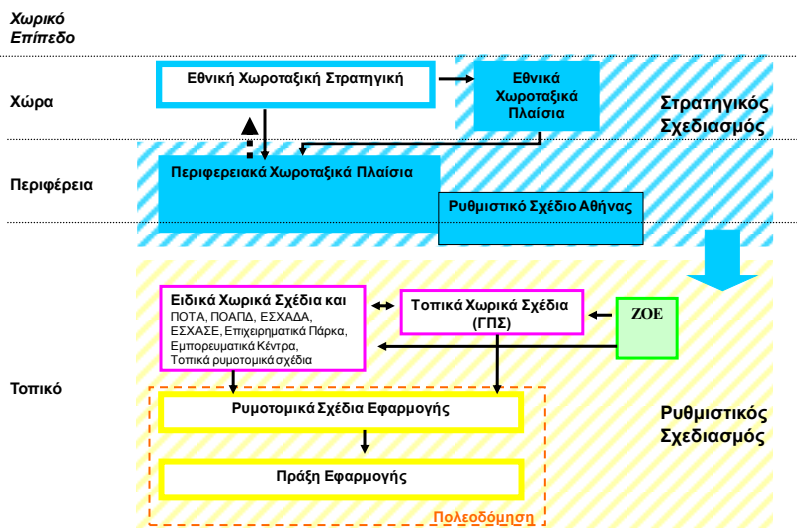
Λειτουργία:

Προϋποθέσεις:

- ευελιξία,
- συμμετοχικότητα,
- εστίαση σε λειτουργικές χωρικές ενότητες χωρίς γεωγραφικούς περιορισμούς

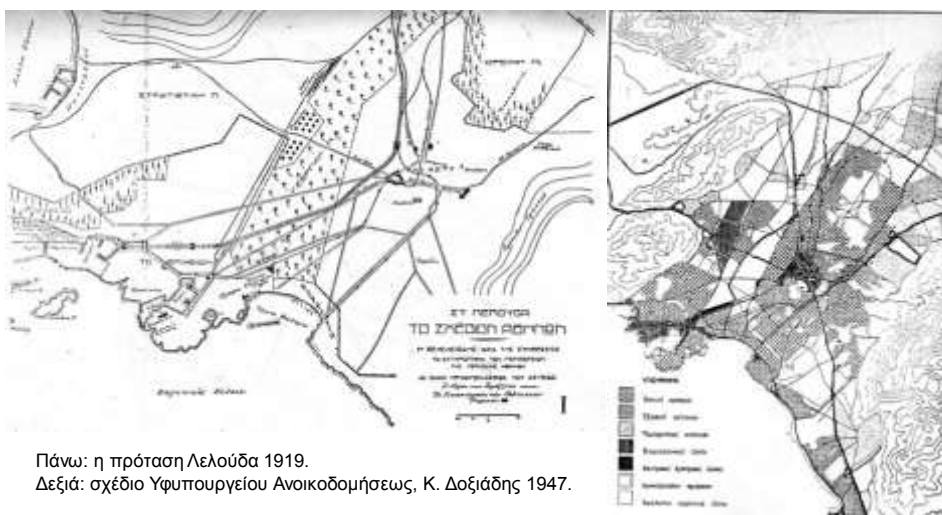
Ο Χωρικός Σχεδιασμός σύμφωνα με τον ν.4269/2014

Ο υπερκείμενος σχεδιασμός δίνει κατευθύνσεις στον υποκείμενο

Ο Σχεδιασμός της Αττικής:

Στην Περιφέρεια παράγεται σήμερα περίπου το 40% του **ΑΕΠ** της Χώρας

Πάνω: η πρόταση Λελοούδα 1919.

Δεξιά: σχέδιο Υφυπουργείου Ανοικοδομήσεως, Κ. Δοξιάδης 1947.

ΠΗΓΗ: Σαρηγιάννης Γ., (2010) Τα ρυθμιστικά σχέδια Αθηνών και οι μεταβολές των πλαισίων τους. <http://www.greekarchitects.gr>

Σχετικό Θεσμικό πλαίσιο

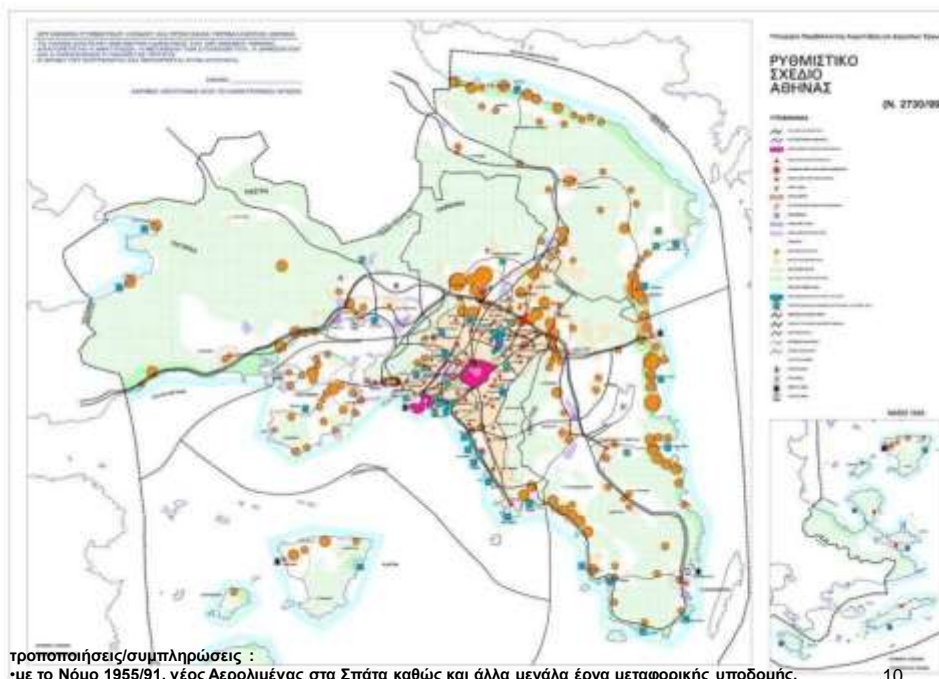
- N.1515/85: Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας,
- N. 1561/85: Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης
- N.2508/97: πρόβλεψη για τη δημιουργία ΡΣ για αστικά συγκροτήματα (Πάτρα, Ηράκλειο, Λάρισα, Βόλο, Καβάλα, Ιωάννινα) => καταργήθηκε με τον 4269/14

Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθηνών (Αρθ-1 Ν-1515/85)

Ορισμός: «Ρυθμιστικό σχέδιο ειδικά της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας (ΡΣΑ) είναι το σύνολο των στόχων, των κατευθύνσεων, των προγραμμάτων και των μέτρων που προβλέπονται ... ως αναγκαία για τη χωροταξική και πολεοδομική οργάνωση της στα πλαίσια των πανταετών προγραμμάτων οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Ευρύτερη περιοχή Αθήνα για την εφαρμογή του κεφαλαίου αυτού είναι η περιοχή του νομού Αττικής και Μακρόνησος, εκτός από τα Κύθηρα.»

Το ΡΣΑ καλύπτει:

- το χωρικό σχεδιασμό και προγραμματισμό της ευρύτερης περιοχής της αττικής σε σχέση με την παραγωγή, τις μεταφορές και λοιπές υποδομές, τον κοινωνικό εξοπλισμό
- την πολιτική γης και κατοικίας, τον σχεδιασμό περιοχών ή ζωνών ειδικού ενδιαφέροντος ή ειδικών προβλημάτων,
- Την λήψη μέτρων, όρων και περιορισμών για την εξασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος,

Η «επικαιροποίηση» του ΡΣΑ

- **ΡΣΑ 2009:** κατάρτιση στον Οργανισμό Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας με βάση δεδομένα **επιστημονικών μελετών** και αξιοποίησης της εμπειρίας του φορέα.
- **ΡΣΑ 2011:** κατάρτιση μετά από ανάθεση τομεακών μελετών και αξιοποίηση των προηγούμενων **νομοθετικών προτάσεων**.
- **ΡΣΑ 2013:** αξιολόγηση των πορισμάτων της διαβούλευσης με την επιστημονική κοινότητα, συναρμόδιους φορείς και το κοινό. Αναμόρφωση και επικαιροποίηση του περιεχομένου.

=> Ψήφιση νόμου 4277/2014 (ΦΕΚ 156 Α)

Επικαιροποίηση των Στόχων του Σχεδιασμού

ΡΣΑ 1985: Ανάσχεση διόγκωσης οικονομικών δραστηριοτήτων και Αναπροσανατολισμός επενδύσεων στην περιφέρεια της χώρας κατά προτεραιότητα.

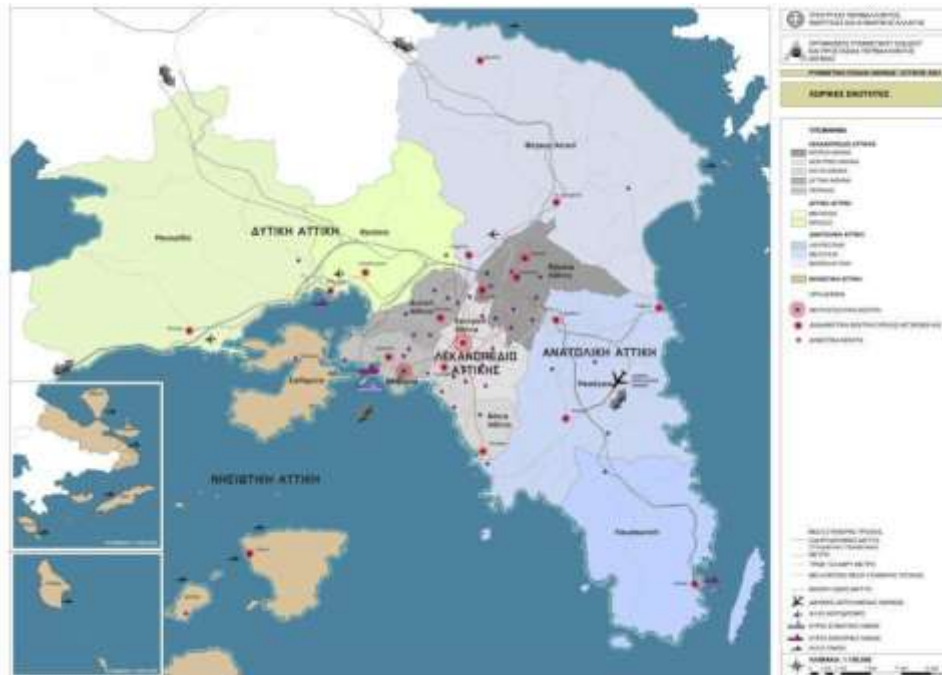
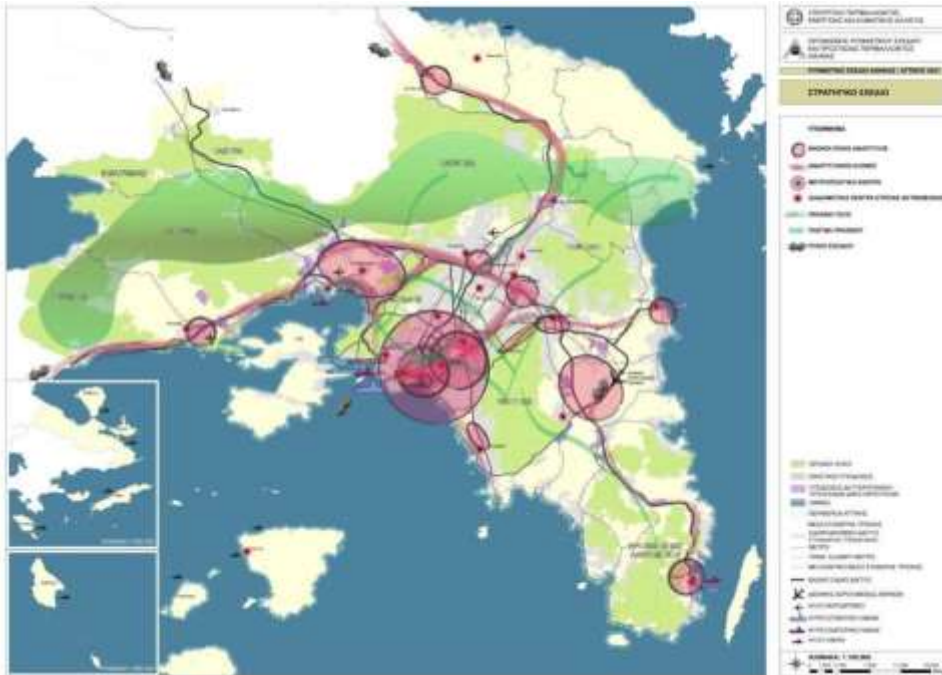

ΡΣΑ 2014: Αττική => πόλος αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας

Στόχοι Στρατηγικού Σχεδιασμού για την Αττική

ΡΣΑ 1985 (Αρ.3 , ν.1515/85)	ΡΣΑ 2014 (Αρ. 3, ν.4277/14)
α) η ανάδειξη της ιστορικής φυσιογνωμίας της Αθήνας και η αναβάθμιση της κεντρικής περιοχής της .	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και η ενίσχυση του διεθνούς ρόλου της Αθήνας/ Αττικής, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, η αύξηση της παραγωγής και της απασχόλησης σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων ➤ Βιώσιμη χωρική ανάπτυξη, η εξοικονόμηση πόρων, η αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ➤ Βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους, η εξισορρόπηση στην κατανομή των πόρων και των ωφελειών από την ανάπτυξη, ως βασικών προϋποθέσεων για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή
β) η βελτίωση της ποιότητας ζωής για όλους τους κατοίκους της και η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος .	
γ) η εξισορρόπηση των κοινωνικών ανισοτήτων από περιοχή σε περιοχή.	
δ) η διεύρυνση των επιλογών κατοικίας και εργασίας, αναψυχής και ψυχαγωγίας σε κάθε περιοχή της πρωτεύουσας.	
ε) η ποιοτική αναβάθμιση κάθε γειτονιάς και η προστασία των περιοχών κατοικίας από οχληρές λειτουργίες και χρήσεις.	

Πλέγμα αναπτυξιακών αξόνων και πόλων
 αποτελούν τον βασικό σκελετό της χωρικής διάρθρωσης των οικονομικών/
 παραγωγικών δραστηριοτήτων για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Περιφέρειας

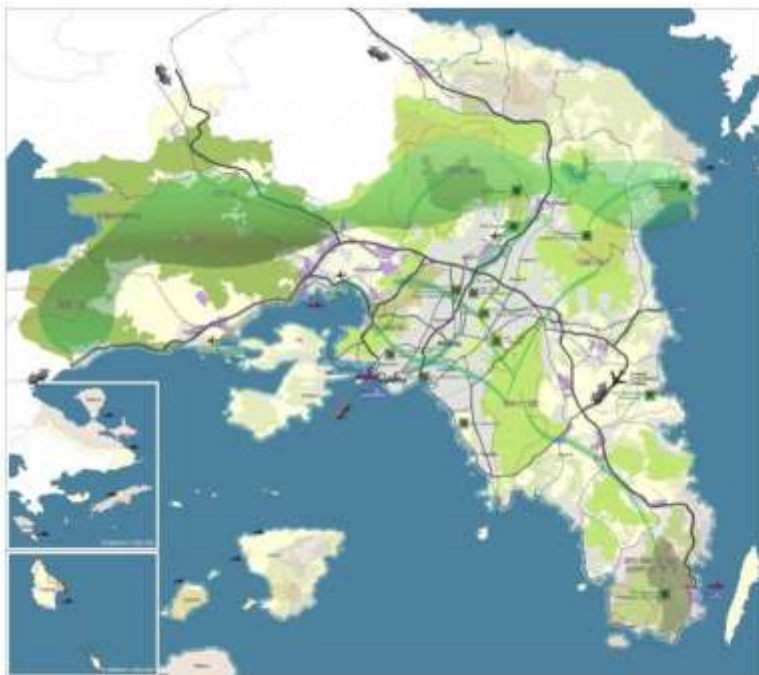
Αναπτυξιακοί Άξονες

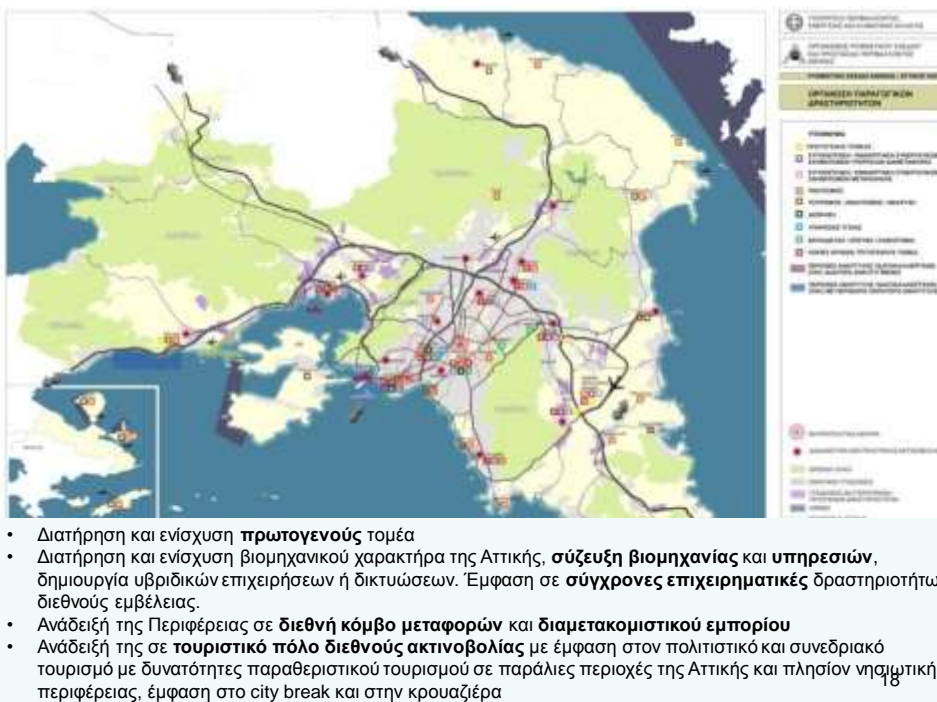
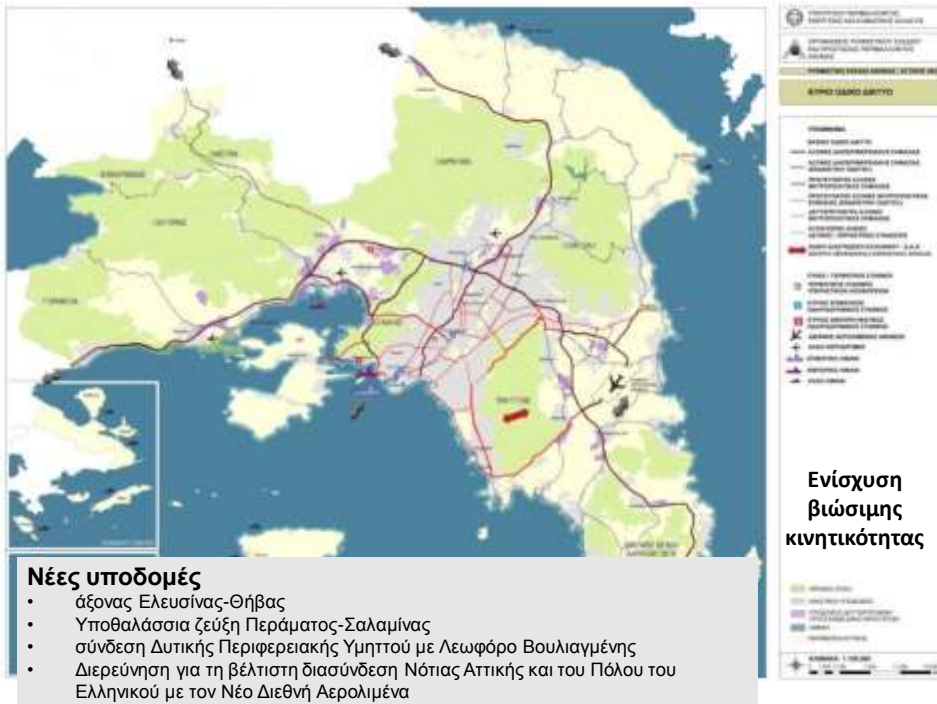
Διεθνούς και Εθνικής εμβέλειας

• Κεντρικός Άξονας του Πολεοδομικού Συγκροτήματος

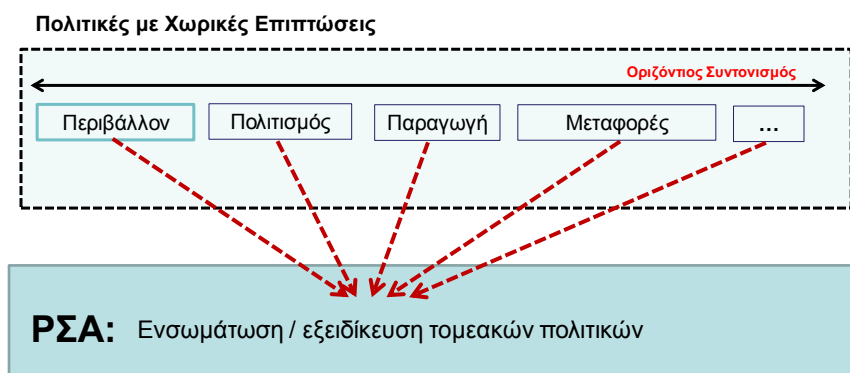
Λιμάνι Πειραιά, Πειραιάς, Φαληρικός Όρμος, Λ. Συγγρού, κέντρο Αθήνας, Λ. Κηφισίας, Μαρούσι όπου συναντά τον άξονα Ανατολής – Δύσης.

Λειτουργίες διεθνούς εμβέλειας, τριτογενείς δραστηριότητες, τουρισμός, πολιτισμός, υγεία, αθλητισμός.

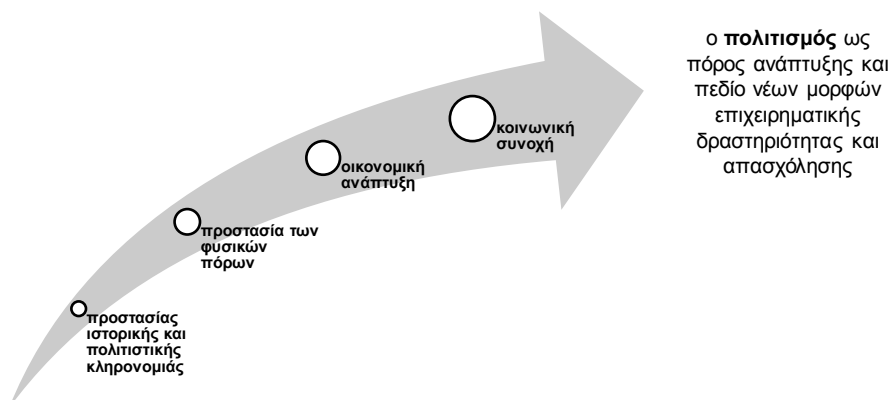

Συντονισμός των πολιτικών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΟΙΚΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Προστασία και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων και των υποδομών (Αρ.15)

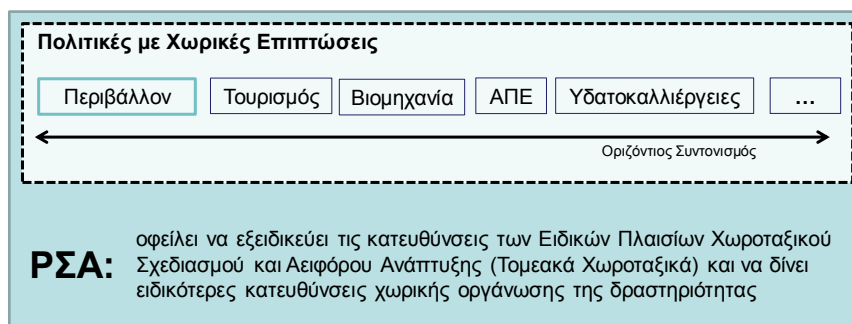

Προστασία και ανάδειξη των ιστορικών και πολιτιστικών πόρων και των υποδομών (Αρ.15)

Κατευθύνσεις Πολιτικής:

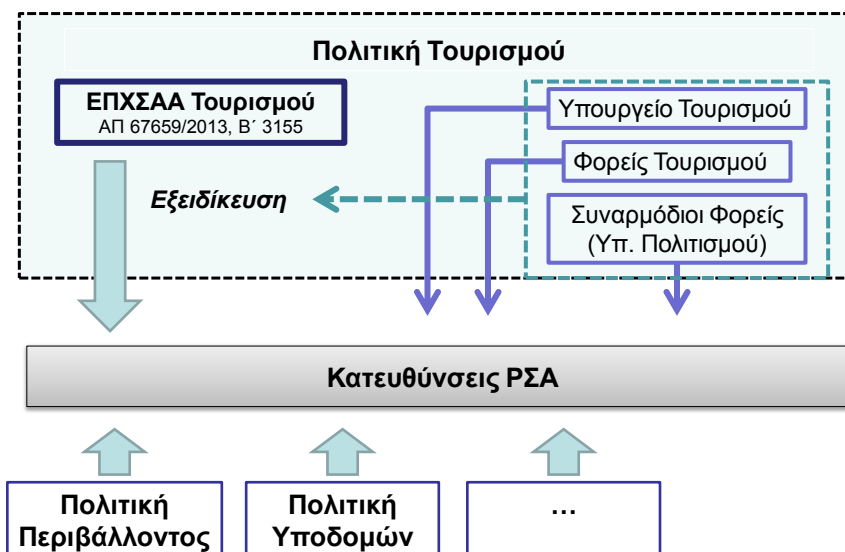
- Προστασία και ανάδειξη των **ιστορικών κέντρων** στην Αττική: Αθήνας, Πειραιά, Κηφισιάς, Λαυρίου, Μεγάρων, Ελευσίνας και Αίγινας.
- Προστασία και ανάδειξη **συνόλων** (π.χ. προσφυγικοί συνοικισμοί, μέτωπα οδών σε Γκάζι, Πετράλωνα κλπ) και **μεμονωμένων διατηρητέων κτηρίων** και εγκαταστάσεων με αξιόλογα **αρχιτεκτονικά** χαρακτηριστικά (μελέτες, προγράμματα, κήρυξη κλπ)
- Χωροθέτηση **πολιτιστικών χρήσεων και υποδομών** (π.χ. Μουσείο Αεροπορίας στο Ελληνικό, Διεθνές Συνεδριακό – Πολιτιστικό Κέντρο στο Φάληρο)
- Ανάδειξη και διασύνδεση **μνημείων** και **αρχαιολογικών χώρων** (ζώνες προστασίας – σύνδεση με ευρύτερο περιβάλλον).
- Ανάδειξη και δημιουργία «**διαδρομών πολιτισμικής διαχρονικότητας**» (οργάνωση πολιτιστικών περιπάτων, σε συνάρτηση με το ίχνος των αρχαίων δρόμων και με ιστορικούς, πολιτιστικούς χώρους και εγκαταστάσεις. Οι διαδρομές αυτές συνδέονται με τον πολεοδομικό ιστό και συνδυάζονται με το αστικό και περιαστικό πράσινο.)

Συντονισμός των πολιτικών

Το ΡΣΑ **επέχει** ταυτόχρονα και θέση Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Αττικής.

Συντονισμός των πολιτικών

Τουρισμός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ', ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ, Άρθρο 28

Βασικοί στόχοι για την ανάπτυξη του τομέα τουρισμού είναι οι εξής:

- Ενδυνάμωση της **ελκυστικότητας** της Αθήνας-Αττικής ως **ευρωπαϊκού** μητροπολιτικού τουριστικού προορισμού με διεθνή και εθνική ακτινοβολία.
- Εδραίωση του ρόλου της Αθήνας-Αττικής ως «**Πόλης - Πύλης**» σε **επίπεδο χώρας** για τον τουρισμό και **συγκράτηση κατά το δυνατόν της τουριστικής κίνησης** με συγκρότηση αναγνωρίσιμης **τουριστικής ταυτότητας**.
- Βιώσιμη **τουριστική ανάπτυξη** με στόχους την οικονομική ευημερία, την κοινωνική και ενδοπεριφερειακή συνοχή και την περιβαλλοντική προστασία.

Επί μέρους στόχοι :

- οργάνωση και η ανάπτυξη του τομέα, βάσει των **συγκριτικών πλεονεκτημάτων** της Αττικής
- ποιοτική** αναβάθμιση, **εμπλουτισμός** του τουριστικού προϊόντος
- βελτίωση **προσβασιμότητας**
- η Αττική ως προορισμός: **συνεδριακού, θαλάσσιου, ιατρικού τουρισμού, city break, κρουαζιέρας.**
- αξιοποίηση των **ολυμπιακών εγκαταστάσεων.**

Τουρισμός

Κατευθύνσεις χωρικού σχεδιασμού

- **Χωρική διαφοροποίηση** της τουριστικής προσφοράς, ανάλογα με το **χαρακτήρα** και τις **δυνατότητες κάθε ενότητας** και τις **αλληλεξαρτήσεις** με τις παρακείμενες Περιφέρειες Πελοποννήσου (Κορινθία, Αργολίδα) και Στερεάς Ελλάδας (Βοιωτία, Εύβοια, Φωκίδα), Κυκλάδων (Β-ΒΔ Κυκλάδες).
- Αστικός τουρισμός + city break => αναβάθμιση **ιστορικού κέντρου**
- **Τουριστική Υποδομή:**
 - αναβάθμιση / εκσυγχρονισμός υφιστάμενης
 - δημιουργία οργανωμένων υποδοχέων και σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων
 - Επανάχρηση κτηρίων οποιασδήποτε χρήσης και μετατροπή σε τουριστικά καταλύματα
- Ανάδειξη **διαδρομών περιπάτου** και επισκέψεων με **ιστορικά χαρακτηριστικά** / στοιχεία **φυσικού** και **πολιτιστικού** ενδιαφέροντος (π.χ. Μαραθώνας, Τατόι, Μακρόνησος, Σούνιο, Ελευσίνα, νησιά της Αττικής).

Τουρισμός

Παρεμβάσεις / βελτίωση της ποιότητας ζωής για την ελκυστικότητα της Αθήνας

Πυκνότητες τουριστικών διαδρομών
(Διακρίνεται η κυρίαρχη διαδρομή μέσω
Ερμού και η εναλλακτική μέσω Στύλων
Ολυμπίου Διός)
ΠΗΓΗ: ΕΣΕΕ

➤ **Αναπλάσεις** (κατά προτεραιότητα των ιστορικών κέντρων, του παράκτιου μετώπου, των πυλών – εισόδων της Περιφέρειας).

Τουρισμός

Παρεμβάσεις / βελτίωση της ποιότητας ζωής για την ελκυστικότητα της Αθήνας

➤ Βελτίωση της εικόνας των **δημόσιων χώρων** και της εικόνας των κτηρίων.

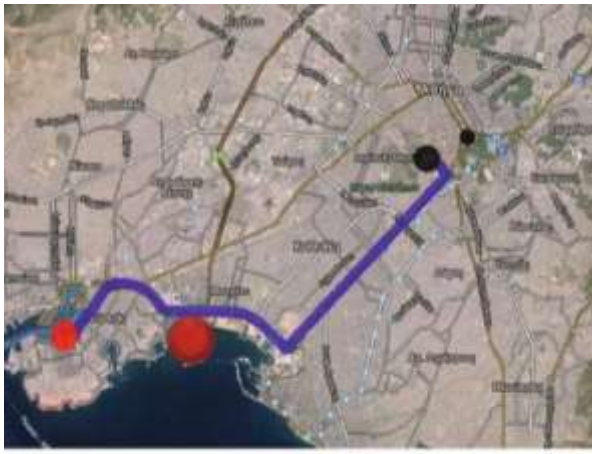
Τουρισμός

Παρεμβάσεις / βελτίωση της ποιότητας ζωής για την ελκυστικότητα της Αθήνας

Τουρισμός

Παρεμβάσεις / βελτίωση της ποιότητας ζωής για την ελκυστικότητα της Αθήνας

city break & κρουαζιέρα:
προβλέπεται η κατάρτιση ειδικού σχεδίου με κατευθύνσεις κυκλοφοριακής οργάνωσης και πολεοδομικών παρεμβάσεων προς ενσωμάτωση στον υποκείμενο σχεδιασμό.

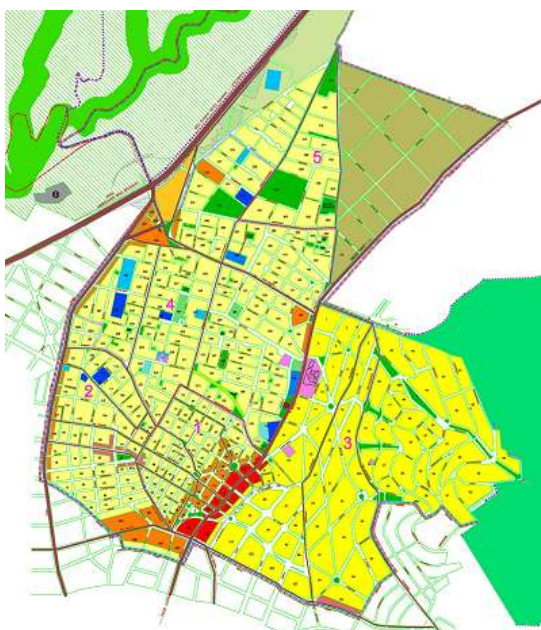
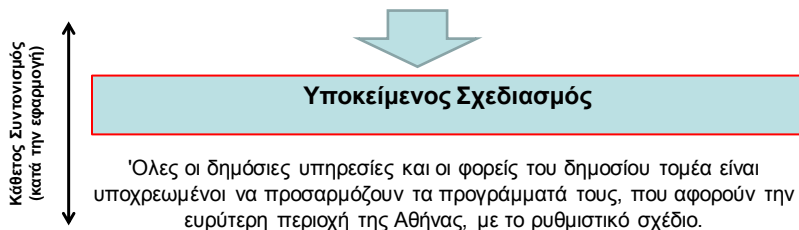
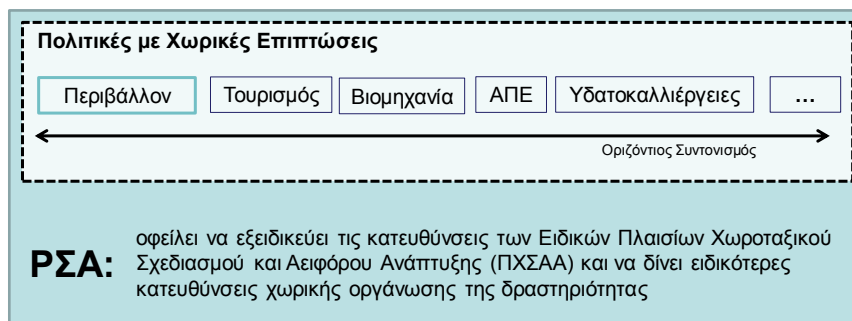

ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΘΗΝΑΣ / ΑΤΤΙΚΗΣ 2021

- Αρκεί η θεσμοθέτηση του ΡΣΑ για να επιτευχθούν οι στόχοι του;
- Επιτυγχάνεται ο οριζόντιος και κάθετος συντονισμός των δρώντων;
- Ποιες οι προϋποθέσεις υλοποίησης του ΡΣΑ;

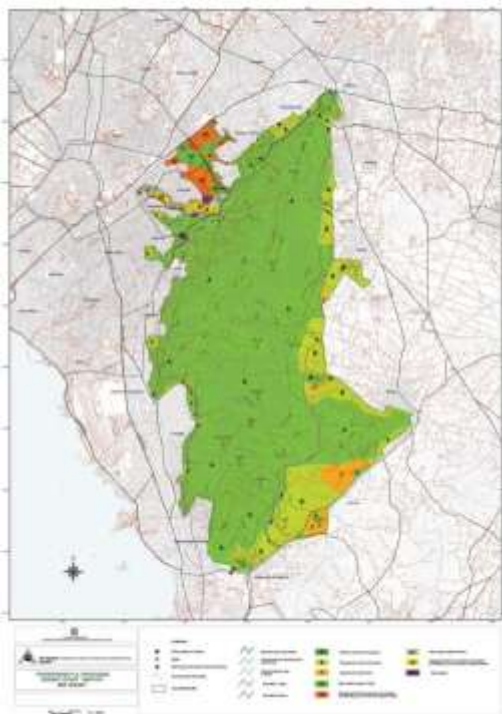

Συντονισμός των πολιτικών

Υλοποίηση ΡΣΑ

Για την ολοκλήρωση του σχεδιασμού στην Αττική πρέπει να αναθεωρηθούν τα ΓΠΣ (ΤΧΣ) των Καλλικρατικών Δήμων της Αττικής.

Υλοποίηση ΡΣΑ:

Προεδρικά Διατάγματα Προστασίας Ορεινών Όγκων

Αιγάλεω ΦΕΚ 207Α/99

Λαύριο ΦΕΚ 121Δ/03

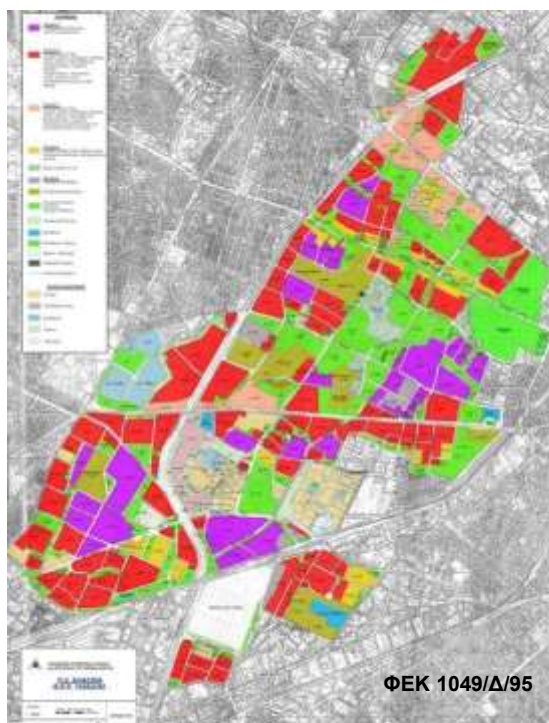
Πάρνηθα ΦΕΚ 619Δ/08

Πεντέλη ΦΕΚ 755Δ/88

Υμηττός ΦΕΚ 187Δ/11

Η επιφάνεια των ορεινών όγκων είναι
1.324.337 στρ, δηλ. 43,8% της έκτασης
της Περιφέρειας

33

Υλοποίηση ΡΣΑ:

ΠΔ Ελαιώνα

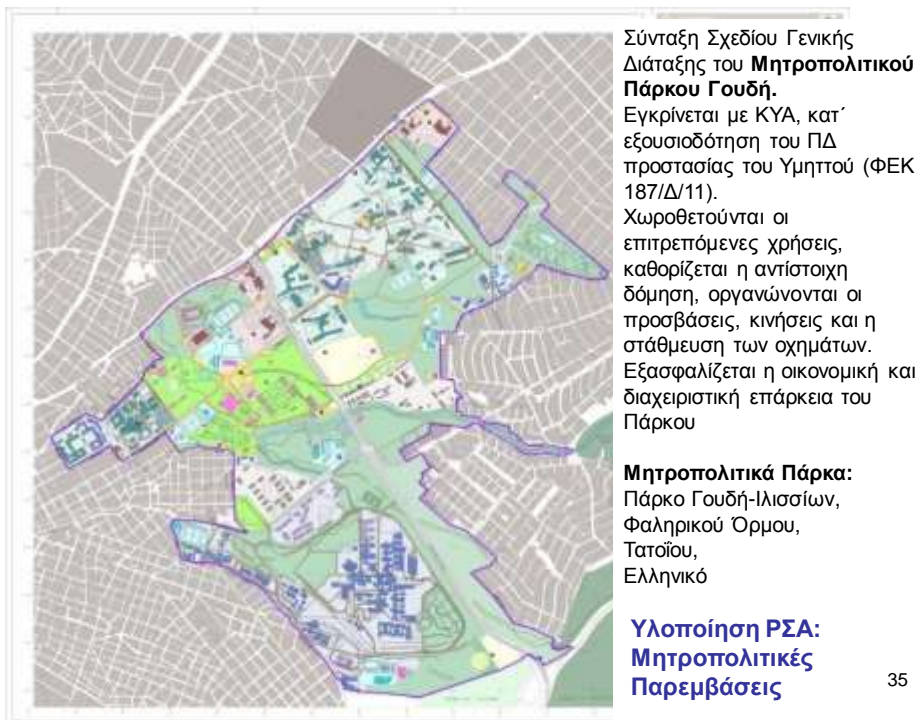
Έκταση: περίπου 9.000 στρ.)

εμπήπει στα διοικητικά όρια
των δήμων Αθηναίων,
Αιγάλεω, Περιστερίου, Ταύρου
και Αγ. Ιωάννη Ρέντη

Ειδικά Χωρικά Σχέδια

ΦΕΚ 1049/Δ/95

34

35

Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (άρθρο 12, Ν.2742/1999).

«Πρώτωση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους, καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.»

Πρόγραμμα παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση προβλημάτων :

- (α) πολεοδομικού χαρακτήρα
- (β) αναπτυξιακής και οικονομικής υστέρησης και
- (γ) κοινωνικής συνοχής.

- ❖ συνοδεύονται από **προγράμματα δράσης**, ανταποκρίνονται περισσότερο στην έννοια των προγραμμάτων αστικής αναβάθμισης (όπως π.χ. εκείνα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας URBAN),
- ❖ **δεν περιορίζονται** γεωγραφικά μόνο σε περιοχές των εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων,
- ❖ προβλέπεται η **εναρμόνιση** των ΓΠΣ και ΣΧΟΟΑΠ με τις κατευθύνσεις τους.

ΑΞΟΝΕΣ ΣΟΑΠ

κωδ.	περιγραφή
1	Ενίσχυση επιχειρηματικότητας
2	Ενίσχυση δραστηριοτήτων κέντρου
3	Ενίσχυση πολιτιστικής δημιουργίας
4	Ανοθέρμανση αγοράς ακινήτων
5	Ασφαλής διαβίωση
6	Θέματα μεταναστών
7	Κοινωνικές υπηρεσίες
8	Επιστροφή κατοίκων και ανάσχεση του φαινομένου απομάκρυνσης/εγκατάλειψης
9	Αστικό τοπίο - τοπίοσημα
10	Ελεύθεροι χώροι
11	Ταυτότητα και branding
12	Καθημερινή διαχείριση
13	Κτηριακό απόθεμα
14	Πολυδομικές δράσεις
15	Βιώσιμη κινητικότητα
16	Περιβάλλον
17	Σχεδιασμός
18	Ψηφιακή πόλη
19	Τεχνική Υποστήριξη Υλοποίησης

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΣΟΑΠ

1. Στήριξη της οικονομικής βάσης
2. Ανάκτηση της κοινωνικής και πολιτισμικής συνοχής - επανακατοίκηση
3. Αποκατάσταση συνθηκών ασφάλειας και νομιμότητας
4. Ανάκτηση και αναβάθμιση του δημόσιου χώρου
5. Βελτίωση περιβαλλοντικών συνθηκών και πολυδομικής λειτουργίας
6. Ενίσχυση της ταυτότητας και της εικόνας της πόλης
7. Βελτίωση μηχανισμών διακυβέρνησης, σχεδιασμού και συμμετοχής

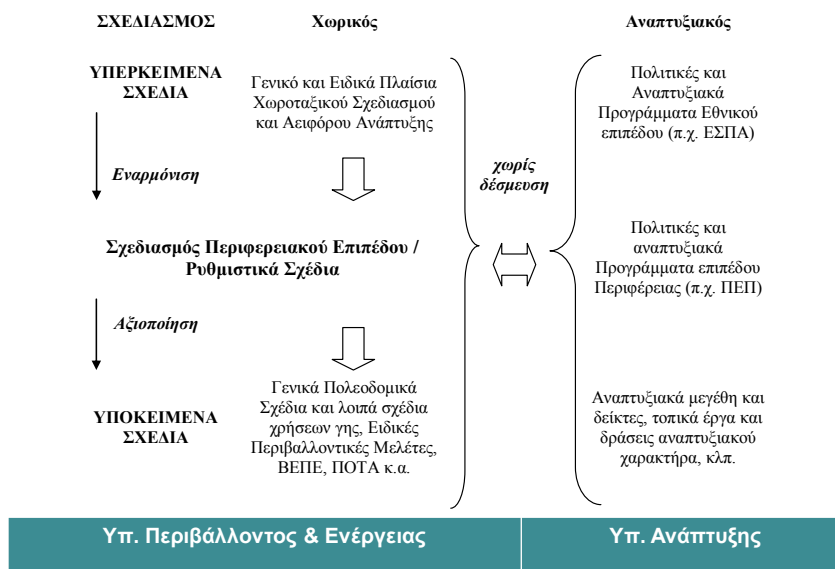
ΣΟΑΠ - Κέντρο Αθήνας**Συσχέτιση Χωρικού - Αναπτυξιακού (οικονομικού) σχεδιασμού**

- «Τόσο επιστημονικά όσο και στην πράξη, αυτοί οι επιστημονικοί κλάδοι και οι αντίστοιχες επαγγελματικές δραστηριότητες θα έπρεπε να αντιμετωπίζονται ως ένα συνεχές, όπου μεταβάλλονται η έμφαση και οι τεχνικές που χρησιμοποιούνται, αλλά παραμένουν τα βασικά φυσιογνωμικά χαρακτηριστικά του σχεδιασμού.»
- Στην πράξη:
 - θεωρητική αποστασιοποίηση
 - έλλειψη οριζόντιας συνεργασίας
 - απουσία κάθετης συνέχειας μεταξύ επιπέδων εφαρμογής τους.
- Ως αποτέλεσμα:
 - Αμφισβητείται η αξιοπιστία των διακηρυγμένων στόχων,
 - περιορίζεται η αποτελεσματικότητα των ρυθμιστικών και αναπτυξιακών εργαλείων
 - δεν επιτυγχάνεται η διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου στρατηγικού σχεδιασμού.

«Οι Δραστηριότητες του ανθρώπου, οικονομικές, κοινωνικές, οικιστικές και ο χώρος πάνω στον οποίο αναπτύσσονται και εξελίσσονται είναι ένα ενιαίο σύστημα», (Λ. Βασενχόβεν, 2007)

Συσχέτιση Χωρικού - Αναπτυξιακού σχεδιασμού

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Σχέση Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού

Συσχέτιση Χωρικού - Αναπτυξιακού σχεδιασμού

- Χωροταξική Πολιτική ↔ Αναπτυξιακή Προσέγγιση των Κοινοτικών προγραμμάτων
 - Διαμόρφωση Στρατηγικού χωρικού πλαισίου ➡ υλοποίηση μέτρων, δράσεων και έργων από ένα άλλο σύστημα αξιολόγησης
 - Υπάρχει συμβατότητα ανάμεσα στις στρατηγικές επιλογές των Χωρικών Σχεδίων και την αναπτυξιακή προσέγγιση των Κοινοτικών προγραμμάτων;
 - Είναι δυνατή η κάλυψη των προγραμματικών αποκλίσεων από το ΠΔΕ;
- Οι κατευθύνσεις του ΡΣΑ επιχειρούν **σύνδεση** με τις στρατηγικές θέσεις και προτεραιότητες της **Περιφέρειας Αττικής** για την **Προγραμματική Περίοδο 2014-2020: «ΑΤΤΙΚΗ 2020+»**

Συσχέτιση Χωρικού - Αναπτυξιακού σχεδιασμού

➤ Πρόγραμμα Δράσης ΡΣΑ (απαιτήσεις):

- ✓ άμεση σύνδεση των έργων / δράσεων με τα προγράμματα του ΕΣΠΑ
- ✓ κατά προτεραιότητα χρηματοδότησή του ΡΣΑ
- ✓ θεσμοθέτηση της παρακολούθησης εφαρμογής του (monitoring).

➤ Συνέργειες με εργαλεία Αναπτυξιακής Πολιτικής όπως ο Αναπτυξιακός νόμος:

Διαμόρφωση των ζωνών ενισχύσεων και των κριτηρίων αξιολόγησης με βάση τις κατευθύνσεις του ΡΣΑ (ενδεικτικά):

- ✓ Πρόβλεψη της υπαγωγής των εγκατεστημένων σε οργανωμένους υποδοχείς επιχειρήσεων σε διαφορετική ζώνη από εκείνη του υπόλοιπου νομού
- ✓ μη ενίσχυση για επιχειρήσεις εγκατεστημένες σε εκτός σχεδίου περιοχή.
- ✓ αξιολόγηση των επενδύσεων με βάση τη θέση τους ως προς Βασικούς Πόλους ή Άξονες Ανάπτυξης.

Συσχέτιση Χωρικού - Αναπτυξιακού σχεδιασμού

Πιθανά βήματα προς την επίτευξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων σχεδιασμού θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- αποτελεσματικότερους μηχανισμούς και δομές **συνεργασίας** μεταξύ των αρμόδιων φορέων,
- πιθανές παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο για αποσαφήνιση των **σχέσεων** μεταξύ των εργαλείων υλοποίησης της πολιτικής,
- υιοθέτηση των **ολοκληρωμένων** προσεγγίσεων σε επίπεδο εθνικό αλλά και περιφερειακού σχεδιασμού και ανάπτυξης
- αποκατάσταση των λειτουργικών σχέσεων, **κάθετα**, ανά επίπεδο σχεδιασμού.

Κατά καιρούς έχουν διατυπωθεί και περισσότερο **καινοτόμες**, ίσως και αιρετικές θέσεις, όπως η **ενοποίηση** των υπηρεσιών και διαδικασιών καθορισμού του χωρικού και αναπτυξιακού προγραμματισμού.

Μητροπολιτική Διακυβέρνηση

Αρμοδιότητα υλοποίησης / παρακολούθησης του ΡΣΑ

1985 – 2014 : «Οργανισμός Αθήνας» ΝΠΔΔ, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια εποπτευόμενο από τον Υπουργό.

2014 – : Δ/ση Μητροπολιτικού Σχεδιασμού ΥΠΕΝ

Αρμοδιότητες μητροπολιτικού χαρακτήρα στην Περιφέρεια Αττικής

(ν.3852/2010, Πρόγραμμα «Καλλικράτης», άρθρα 210-213): στους τομείς περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής, χωρικού σχεδιασμού και αστικών αναπλάσεων, μεταφορών και συγκοινωνιών, πολιτικής προστασίας και ασφάλειας.

- ✓ γενικού χαρακτήρα αρμοδιότητες / ασαφής η δικαιοδοσία της Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης
- ✓ περιορισμένη δυνατότητα μεταβίβασης αρμοδιοτήτων του κεντρικού Κράτους, σε σχέση τουλάχιστον με το χωροταξικό σχεδιασμό (βλ. νομολογία του ΣτΕ).

Μητροπολιτική Διακυβέρνηση

Αρμοδιότητα υλοποίησης / παρακολούθησης του ΡΣΑ

Επιχειρησιακά χαρακτηριστικά ενός Μητροπολιτικού φορέα Σχεδιασμού:

- διατομεκή προσέγγιση / διεπιστημονική στελέχωση
- ευελιξία και αμεσότητα στις δράσεις του
- η διαμόρφωση μηχανισμών εφαρμογής, παρακολούθησης και ελέγχου με ενσωμάτωση πρακτικών διακυβέρνησης
- συνολική εποπτεία επί της περιοχής εφαρμογής

Ποια είναι η περιοχή εφαρμογής του μητροπολιτικού σχεδιασμού;

Ποια είναι η πραγματική λειτουργική περιφέρεια της Αθήνας;

Ποιος ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

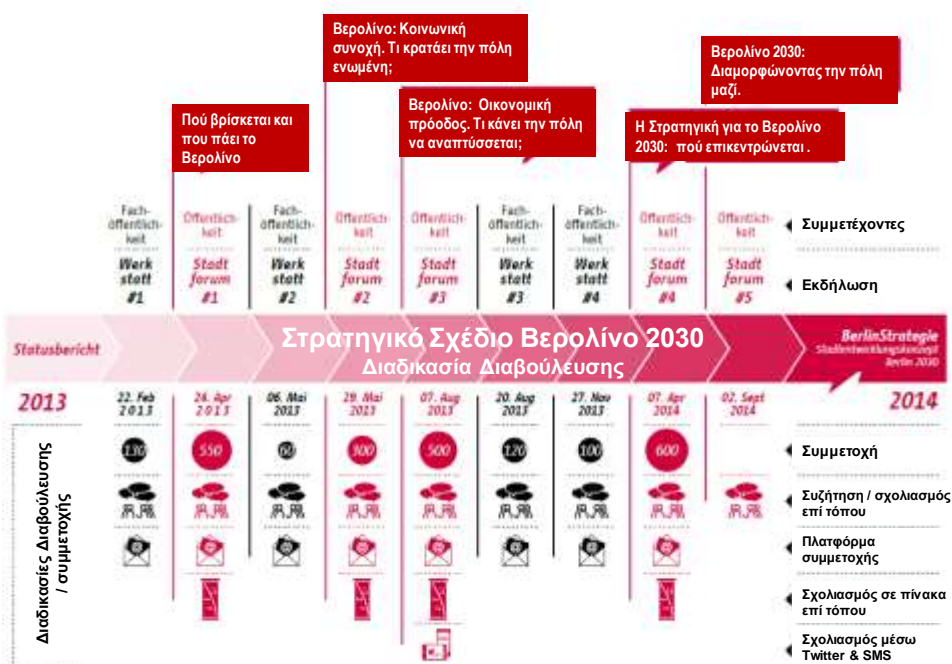
Συμμετοχικές Διαδικασίες κατά την κατάρτιση του ΡΣΑ

- Συνεργασία με Υπουργεία
- Παρεμβάσεις μέσω των θεσμών της τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού
- Διαβούλευση με συλλογικούς φορείς
- Δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης του κοινού
- Διαβούλευση ΣΠΕ (ΣΜΠΕ)
- Ανοιχτή διαβούλευση του σχ. νόμου (www.opengov.gr)

Δεν υπήρξε παρέκκλιση από την πρακτική του «ΕΚ των άνω σχεδιασμού»

- ✓ Απουσία σχετικής παράδοσης στην Ελλάδα
- ✓ Επίπεδο αποφάσεων που δεν είναι «προσιτό» στο κοινό

Στρατηγικό Σχέδιο Βερολίνο 2030 Διαβούλευση / Εργαστήρια

- 2.000 Συμμετέχοντες στις ανοιχτές συγκεντρώσεις
- 400 Ειδικοί
- 950 Προτάσεις
- On-line Πλατφόρμα (www.berlin.de/2030): 75.000 θεάσεις / μήνα
- Εκδηλώσεις σε σχολεία / συμμετοχή νέων

Προκλήσεις για το μέλλον του Χωρικού Σχεδιασμού:

«Ο σχεδιασμός χωρίς όραμα είναι μια γραφειοκρατική διαδικασία, αλλά ο οραματισμός από μόνος του δεν αποτελεί σχεδιασμό.»

(Λ. Βασενχόβεν, 2005)

Ε. Ασπρογέρακας
v.aspro@uclmail.net

Σχετική Βιβλιογραφία:

- Ασπρογέρακας Ε., Ζαχαρή Β., (2012) «Αναζήτηση χωρικής πολιτικής για την ΕΕ και η προοπτική ολοκληρωμένων προσεγγίσεων σχεδιασμού στην Ελλάδα», *Κείμενα Περιφερειακής Επιστήμης*, Τομος III, Αρ.1, σελ. 87-105. Διαθέσιμο: <http://www.rsijournal.eu/Foreign/Greek/KPE%20TOMOS%203%20TEYXOS%201%20December%202012.pdf>
- Ασπρογέρακας Ε. (2016), "Η αναπτυξιακή διάσταση της Χωροταξίας: Προοπτικές και προϋποθέσεις εφαρμογής του νέου Ρυθμιστικού Σχεδίου Αττικής", στο *Παραγωγική Ανασυγκρότηση και Περιφερειακή Ανάπτυξη*, 14ο ΤΑΚΤΙΚΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ERSA-GR, ΑΘΗΝΑ, 24-25 Ιουνίου
- Βασενχόβεν Λ., Σαπουνιζάκη Κ., Ασπρογέρακας Ε., Γιαννίρης Η., Παγώνης Θ., (2010) *Χωρική Διακυβέρνηση: Θεωρία, Ευρωπαϊκή Εμπειρία και η Περίπτωση της Ελλάδας*, σελ. 352, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Asprogerakas E., "City competition and urban marketing: The case of tourism industry in Athens", in *TOURISMOS Journal*, Volume 2, Issue 1, pp. 89-114, 2007. Διαθέσιμο: <http://mpira.ub.uni-muenchen.de/25389/>
- Serrao K., Greve T., Asprogerakas E., Balampanidis D, Chani A., (2016) "Athens, a capital in crisis. Tracing the spatial impacts", in Knieling J., Othengrafen F. (eds) *Cities in Crisis, Socio-spatial impacts of the economic crisis in Southern European cities*, 334 pages, ISBN: 9781138850026, Routledge, Taylor & Francis Group, London.
- Serrao K., Asprogerakas E., Ioannou B., (2009) "Planning Culture and the interference of major events. The recent experience of Athens", in Knieling J. & Othengrafen F. (eds) *Planning Cultures in Europe Decoding Cultural Phenomena in Urban and Regional Planning* (pp. 203-218), Ashgate (Aldershot),